

להמובא עה"פ ובבואה לפני המלך וגו' בשם הרה"ק השר שלום מבלו זי"ע, עיין בספה"ק תפארת שלמה (להרה"ק מרדומסק זי"ע) רמזי פורים דף ק' שכתב וזל"ק: הנראה לרמז בזה עפ"י מ"ש בספרים כי העצה הנכונה להנצל ממחשבות זרות בשעת התפלה, שיכין א"ע קודם התפלה בלימוד התורה הקדושה, וזה הרמז בפס' הנ"ל, ובבואה לפני המלך - זה המלך מלכי המלכים הקב"ה לעמוד בתפלה, אמר עם הספר - ע"י שלומד בספר, ישוב מחשבתו הרעה - יבטל כל המחשבות רעות בשעת התפלה, ויהי תפלתו זכה צלולה וברורה, עכלה"ק.

בס"ד בין כסא לעשור תשנ"ג

כבוד מזכ"י הרבים ומפיצי מעינות החסידות

המקרב ומביא לימות המשיח

מערכת קובץ "נחלת צבי"

אשמח להיות מנוי ע"ד מצוה, ואברך ברכתי הדיוט תמשיכו במפעלכם הכביר, ויהא חלקכם ממזכ"י הרבים, ויהי לכולם גח"ט וכט"ס. במכתבי האחרון אליכם כתבתי קצת מתורת רבותינו בענין הכנה, דלשיטת רבותינו עוד יותר גדול מהמצוה, וזה הם מפרשים במכתב המפורסם של הר"ב הבינה תגדל מהמעשה.

ומהסתם כתבתי דברי השפ"א האזינו סוף תרל"ד דמתרץ קושיית הטו"ז על המדרש המובא בטור ראשון לחשבון עונות, דהימים בין יוכ"פ לסוכות טרודים בהכנה למצות ואין עושים עונות, ואילו סוכות דעוסקין במצוה גופא נקרא ראשון לחשבון עונות, ואוסיף הפעם דברי הרבי זצ"ל (שנסתלק ז' תמוז) דמפרש לפ"ז אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו התורה, דזו היא דהכנה גדול מהמצוה ודפח"ח, ובש"ק האזינו תשל"ט ותשמ"ב הביא דברי השפ"א לקוטים סוף האזינו שכל מצוה מכון נגד אבר אחד, אבל הכנה כולל כל האדם לכן הכנה גדול מהמצוה עיי"ש.

וע"ע שפ"א לקוטים לפרש דברי הגמרא מנחות קי"ז אחד המרבה ואחד הממעיט היינו המעשה ובלבד שיכוין לבו לשמים ברצון ובמחשבה להיות משתוקק תמיד לקיים מצותיו יתברך, וזה הרצון נחשב כמעשה ממש, וזה יכול להיות כל היום ומצטרף למעט המעשה כמ"ש מחשבה טובה מצרפה למעשה, וכמ"ש הרהורי

עבירה קשין מעבירה, מכ"ש להיפך הרהורי מצוה כמצוה ועדיף, וכמ"ש הטעם שעל עבירה מתחרט יותר מעל הרהור כמו"כ בהרהור ורצון לקיים המצוה אינו מתפאר ומתגאה אדרבה רואה ומשגיח להיות נכנע ושפל אליו יתברך כדי שיוכל לקיים המצוה כראוי ועדיף מגוף המצוה, וכתיב ושמרתם ועשיתם פירוש להיות תמיד שומר ומצפה ומשתוקק שיהי נקי ומוכן לקיים מצותיו יתברך כשיזדמן, עיי"ז ועשיתם בפועל כנ"ל, ומוסיף השפ"א בסוגרים וי"ל דרך הלצה ולואי שיתפלל כל היום, (היינו) להיות הרצון כל היום לומר לואי שאתפלל כנ"ל, עכ"ל ודפח"ח.

וכן עיין בשפ"א על ר"ה תרמ"ז ע"ד הגמרא אמרו מלה"ש לפני הקב"ה מפני מה אין בני אומרים לפניך הלל ברה"י ויוכ"פ וזל"ק: וצריכין להבין ענין שאלת מלאכי השרת, והענין הוא כמ"ש שמכל מצוה שבנ"י עושיין נברא מלאך, ובאמת ר"ה ויוכ"פ הנה מועדות ונמצא אז השמחה ג"כ בלבבות בני"י רק שאינם יכולים להוציא מכח אל הפועל לומר הלל, אבל מרוב התשוקה נבראו מלאכים ג"כ, ואפשר מלאכים הללו הנה למעלה מבחינת המלאכים שנבראו מאמירת ההלל כידוע שמדריגת המחשבה למעלה מהדיבור עיי"ש ודפח"ח.

ולי הקטן אפרוח בן יומו נראה להסביר לפ"ז דברי בעה"ט (נצבים ל' י') עה"פ כי תשוב אל ה' אלוקיך וזל"ק: וסמך ל' כי המצוה הזאת לומר שקולה היא התשובה כנגד כל המצות עכ"ל.

והנה הגאון ר"י ענגיל בספרו גליני הש"ס על נדרים ל"ב מונה שבע מצות ששקולים כנגד כל המצות: מילה, ציצית, ישיבת א"י, צדקה וגמ"ח, שבת, לולב, ופסח עיי"ש. ודרך אגב יש להעיר ע"ד דמביא בזה"ל וכן שמירת שבת בזכרוננו מן המדרש דשקול כנגד כל המצוות שבתורה ויליף ל' מקרא דעד אנה מאנתם לשמור מצותי וגו' הנאמר על חילול שבת, ואיני זוכר עתה מקום המדרש הזה ונזכרתי דהוא בירושלמי כאן ובברכות פ"ק ה"ח (שם ט"ס נדפס ה"ב) עיי"ש, והנה המדרש הוא שם במקומו פרשת בשלח שמו"ר פכ"ה עיי"ש.

נחזור לעניינינו דיש להוסיף על שבעה אלו עוד ג' מצוות:

מזוזה - מובא בסידור הרב על חנוכה מזוזה מימין מביא בשם חז"ל דמזוזה שקולה ככל המצוות, וראיתי מביאים סמך מרמב"ן ס"פ בא

דהקונה מזוזה בזו אחד וקבעה בפתחו ונתכוין בענינה, כבר הודה בחדוש העולם וגו' והאמין בכל פינות התורה עיי"ש.

סוכה - מובא בפיוט ויוצר ליום שני - כל תהי' מצות סוכה בעיניך קלה, כי כנגד כל מצות דת חקותיה שקולים, ובבני יששכר עמד על המקור ואולי אפ"ל המקור מריש ע"ז ג' דבמצות סוכה מנסה הקב"ה לאו"ה לע"ל.

ותשובה - כדברי בעה"ט הנ"ל.

והנה אי' בסוף מסכת מכות ובזוה"ק ח"א ק"ע דכל מצוה מכון נגד אבר אחד, ובמצוות ששקולות כנגד כל התורה כולה מביא השפ"א (משפטים תרנ"ד - תרנ"ז, תשא תרמ"ט, ראה תרל"ט, תצא תרנ"ה וסוף נצבים) בשם זקינו החידושי הרי"ם דמביאין הארה וקדושה לכל הרמ"ח איברים עיי"ש, וכפי שהבאנו לעיל בשם השפ"א דברצון ומחשבה כולל כל האדם, שפיר מובן דתשובה דהוי במחשבה וברצון כלול כנגד כל המצוות ודו"ק.

אסיים מעין פתיחה תזכו להגדיל ולהפיץ תורת החסידות המביא כידוע לימות המשיח.

המוקירכם
חיים נחום ליכטנשטיין
קרי' חסידית
חצור הגלילית

הערת העורך:

בענין מצות השקולות כנגד כל המצוות שמביא בשם הגר"י ענגיל ששבע מצוות הן, ומע"כ מוסיף עליהם עוד שלש, נא לעיין בירתון "מוריה" שנה ז' גליון ו-ז, מנחם אב תשל"ז, עמו' מה - נא מאמרו המאלף של הרב מיכל הומינר מירושלים בשם "מצוות השקולות ככל התורה" שמפרט שם בסך הכל ע"א מצוות, בציון מקורות, עיי"ש.

בס"ד יום כ"ה לחודש השביעי שנת "למען אחי ורעי אדבר נא" שלום בך לפ"ק, יומא דהילולא דהגה"ק בעל קדושת לוי זי"ע

ומרן החתם סופר זי"ע.

מע"כ מערכת הקובץ

החסידי המרכזי "נחלת צבי"

כל השביעין חביבין, והקובץ השביעי ד"נחלת

צבי" חביב ביותר, ואבוא בזה בכו"כ הערות לפי הסדר:

א - בעמו' ט"ז מהרה"ק משפטיוקא זי"ע מירושלמי בברכות דמתוך שחסידיים היו ברכה ניתנת בתורתן - יעויין עוד כעיי"ז בתפארת שלמה פר' תרומה ב' ונתת אל הארון וגו' עיי"ש היטב ודו"ק. ועיין בהוספות מהרצ"א לסור מרע דף י"א א' בר"ה תשיעית, ובהגהות הירושלמי להגה"ק ממונקאטש זצ"ל בירושלמי שם מה שציין מזה ע"ש ותרווה נחת, וע"ע בדרשות חת"ס דף ל"ט והגהות מהרש"ם לברכות ל"ב ב', ובמש"כ ב"צאנו" גליון ר"ז - ר"ח עמו' 23 עיין היטב בכל הנ"ל, ונלאיתי להעתיק.

ב - שם בביאור אמרם ז"ל כל מה שיאמר לך בעה"ב עשה חוץ מצא, דיש לצאת אפי' ע"י רמז ולא רק בשמיעה גרידא שיאמר וישמיע באזניך עכד"ק - כן מביאים גם בשם הגר"א זי"ע, אמנם כדאי לציין שברדישה או"ח סי' ק"ע ס"ק ג' (והובא בא"ר שם סעיף ה' ס"ק ט') פ"י להיפך דכל מה שיאמר לך בעה"ב באמירה בעלמא עשה, חוץ מצא אם אומר לך בעה"ב צא לא תצא אם לא בהכאה או בהפשטת כלים עכד"ק.

ג - עמו' טו"ב בביאור הכתוב מכנ"ף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק - עיין ילק"ש פר' לך רמז ס"ד ששם מבוארים עיקרי הדברים שבכאן, וע"ע להחיד"א במדבר קדמות מערכת מ' אות מ"ז ובחומת אנך לישעיה כ"ד בשם הרה"ק מהר"ש מאוסטרופליא זי"ע, ובשמח משה זי"ע בפר' ויגש דף ק"ו ובתפלה למשה לתהלים קל"ב טו"ב הביא דבר זה משמיה דהאריה"ק ע"ש.

ד - עמו' ע"ה מהאגרא דכלה פר' יתרו דצדיקים משיגים קודם מיתתם דברים שאינם יכולים להשיג כל ימי חיותם, ועיין במש"כ במאמר "צרור החיים" שב"צאנו" גליון הכ"ר עמו' י"ט משמיה דמרן הדברי חיים זי"ע, וממש"כ מזה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מצאנו בכו"כ מקומות ע"ש ומשם תקחנו.

ה - עמו' פ"ה במכתבו של הרה"ק הרכי רבי משה לייב מסאסוב זי"ע שורה ב', נראה שיש להשלים כדלהלן: מי יוכל לפרט גודל שמו מהש"י אשר נותן השנלום] וכו' (אגב מה שבעמו' פ"ד נדפס: יש לציין את יחודו של המכתב וכו', מובן לכל שהוא טעות דפוס, ונכפל כאן בטעות מלהלן עמו' צ"ו).

ארשום כאן כמה הערות והארות לכב' שרציתי מכבר לשלוח

א - נהגתי מאד שפירסם כב' מכתב מכבוד זקני ר' שרגא פיוריש מיאברוב ז"ל שאפילו אני לא ידעתי ממכתב הזה, ואביעה תודות לך אודות זה, ואוסיף גרגיר אחד שלא כתבת בהתולדות שלו (קודם המכתב) רבי משה מקאריב היה חתן רבי פנחס מוואלטשיסק ב"ר יוסף יוסקא מוואלטשיסק, וחתן רבי מרדכי אורנשטיין (לא ידוע מי היה), חתן האוהב ישראל, ורבי יוסף יוסקא היה חתן רבי יוסף משה ממעזבז, (ועיין לקמן בהמכתב מה שאכתוב בעזהשי"ת), ורבי יוסף יוסקא היה בהרה"ק רבי ארי' לייב מוואלטשיסק זי"ע.

ב - אודות זקני רבי יעקב שמשון משפטיווקא זי"ע לא ידוע ממנו רק מעט מזער, ובאתי להודיע לך כיהודא ועוד לקרא שתעיין בריש ספר בוצינא דנהורא בתולדות, ובספר החסידות (מא. כהנא), ובספר אנציקלופדיה לחסידות, יש ד"ת שאומרים ע"ש על הפסוק בספר דברים, במדבר הזה יתמו ושם ימותו (עיין באמרי פנחס, ובמעיינות הנצח), אבל טעות גמור הוא שידוע לי ממקורות מוסמכים שהד"ת היא מחתנו הרה"ק רבי יהודא מאיר משפטיווקא זי"ע בהרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע.

ג - מה שכתוב בספר אגרות אוהב ישראל שהרבי יוסף יוסקא בהרה"ק רבי אריה לייב מוואלטשיסק היה חתן רבי יוסף משה מ"מ מעזריטש ב"ר אליעזר שחתם בספר יסוד העבודה (עיין ב"נחלת צבי" חלק ה' אצל מכתב רבי יוסף יוסקא) טעות הוא, רק היה חתן רבי יוסף משה ממעזבז בן האוהב ישראל, ועיין בריש ספר מוצל מאש ובספר דובר שלום (סיפורים וד"ת מהשר שלום מבעלז זי"ע - להגאון רבי יוסף מסעראצק), ובספר אדמור"י בלז חלק א' שכתבו כן, ולפי מה דאיתא בספר מוצל מאש נדחה טענת בעל אגרות אוהב ישראל.

ד - בליקוטי מהר"ם השלם (שי"ל ע"י מכון נחלת צבי) איתא (בהגהות) מעשה שהי' אצל הרב מרופשיץ, שהתחתן עם רבי פייבוש ופירט יחוסו וכו', ושאל מה ענין היחוס לעבודת השם, מביא כב' גירסא שהוא זקני רבי שרגא פייביש מהיבנוב, וזה אי אפשר = א - שלא התחתן אף פעם עם הרופשיצער זי"ע, ב - שידוע במשפחה שהיה לו יחוס, ועדיין אני עומד על המחקר, ואם

ו - עמו' קמ"א מענין מקורו של הנצי"ב מוואלאזין לאימרתו של הבעש"ט מתוספתא בשבועות - ועיין בקובץ "מעיינות החסידות" (לידידנו הרב אהרן שפירא שליט"א) קובץ ב' עמו' ח"י שהבאתי שם במאמרי מדברי כ"ק מרן אדמור"ר שליט"א בשם הג"ר מאיר אריק זצ"ל שהביא ג"כ מקור לדברי הבעש"ט הנ"ל מתוספתא הנ"ל, וע"ש עוד מקורות מכ"ק מרן אדמור"ר שליט"א. וראה עוד בקובץ הנ"ל עמו' ז"ך - ל"ה במאמרו של הרב אברהם שמואל בוקיעט מכפר חב"ד מה שקיבץ כעמיר גורנה אודות תורת הבעש"ט הנ"ל ויעו"ש מהגר"ח מוואלאזין זצ"ל ברוח חיים לפרקי אבות פ"ב מ"א.

ז - עמו' קמ"ז בשם הגה"ק מהורנוסטייפל זי"ע דהושענא רבא יש שלשה פירושים: דער גרויסער (רבש"ע) העלף, העלף דעם גרויסין (לבני בכורי ישראל), אגרויסע הילף - נראה דמקור דבריו הק' הוא מחמיו הגדול מרן הדברי חיים זי"ע, וכפי אשר שמעתי מכ"ק מרן אדמור"ר שליט"א משמיה דהדברי חיים זי"ע, שאמר ג' הפירושים ע"פ הנ"ל: הושענא רבא - ישועה גדולה, הושענא רבא - הגדול יושענו, הושענא רבא - ישועה לגדול [היינו לקוב"ה שיהיה יתגדל ויתקדש שמיה רבא שמו שלם וכסאו שלם] עכד"ק. ועיין במאמרי "דברי חכמים וחדותם" שב"צאנו" גליון ר"א - ר"ב עמו' ח"י שהסמכתי לזה מהרבנו בחיי ב'פ' וזאת הברכה (דברים לג, כא) ע"ש.

עד כאן הערות, שלמספר שבע עלו ע"י מסבב כל הסיבות, לכבוד הקובץ השביעי המוקדש להפצת אור תורת אור שבעת הימים עלי אדמות, ובזכותו נזכה להחיש ישועות, בשנת "תהא שנת נפלאות גדולות".

הכ"ד הכו"ח ברוב ידידות והערכה וביקרא דאורייתא יחיאל כוים פעיהק"צ נתני-ה

ב"ה יום ג' לסדר ויצא יצחק לשוח בשדה וגו'

כ"א חשון תשנ"ג לפ"ק
א"כ הרב האי גברא רבא. דדחיל ומוקיר רבנן
כמר ר' מנחם מנדל ויזניצר הי"ו
לא באתי בזה להאריך ולהרחיב במכתבי, אבל

יש לכב' ידיעה אודותיו, וכן אודות לרבי אלימלך מסוקולוב זי"ע ב"ר אשר ישעיהו מרופשיץ, מי היה חותנו נא להודיע לי.

ואסיים בברכה שיצליח ה' מעשיכם הטובים, ותזכו להוסיף על עבודתכם הק' יותר ויותר בכפל כפלים וכטו"ס.

הכו"ח מנחם מנדל מוסטר
נכד רופשיץ , קוזניץ, ליונסק, זלוטשוב,
קוריץ,
שפיטיבקא, אפטא, בלז, רימנוב והיבנוב.

הערת העורך:

בענין המאמר עה"פ במדבר הזה יתמו וגו' שהוא מהרה"ק רבי יהודא מאיר משפטיווקא זי"ע ולא מחותנו הרה"ק רבי יעקב שמשון משפטיווקא זי"ע, כ"כ ג"כ בספה"ק צמח צדיק עה"ת (מבן בתו הרה"ק מויזניץ זי"ע) פר' שלח עה"פ הנ"ל עיי"ש.

ומש"כ באות ד' בהערותיו עמש"כ בספרי לקוטי מהר"ם השלם כחלק התולדות פ"ד בהערה אות י"א (עמו' קכ"ב - קכ"ג), שמובא שם גירסא על הסיפור של הרה"ק מרופשיץ זי"ע שהי' עם רבי פייביש מהיבנוב זי"ע, הלא ציינתי שם שהמקור הוא מספר "מקור חיים" אות תמ"ז שהוא כותב שהוא שמע זאת בעצמו מהרה"ק משינוא זי"ע, וגם ציינתי שם שבספה"ק "עטרת ישועה" עה"ת מהרה"ק רבי יהושע מדזיקוב זי"ע בפר' שמות עה"פ ויאנחו בני ישראל מן העבודה (דף נ"א ט"ב) מביא ג"כ סיפור זה מזקנו הרה"ק מרופשיץ זי"ע, אבל שזה היה עם הרה"ק רבי פייביש מבעלזא זצ"ל, וזלה"ק שם:

ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו וגו' ויזכור אלקים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב, יש לומר בדרך צחות עפ"י מה ששמעתי אשר פ"א התועדו יחד כאא"ז הרה"ק זצ"ל מראפשיץ עם הרה"ק רבי פייביש זצ"ל מבעלזא אודות קשר השידוכין, ובתוך הדיבורים אשר היה ביניהם מעניני השידוך, אמר זקניי זצ"ל כי הוא מיוחס, וענה לו רבי פייביש זצ"ל מה לנו לצורך ליחוס אל עבודת ד', והשיב לו זקניי זצ"ל מרופשיץ - אמת כי יש צדיקים שאינם מיוחסים וקמים בחצות לילה ולומדים כל השיעורים עד הבוקר, ואחר כך מתפללין בהתלהבות גדול, אמנם אחר התפלה קודם בואם לשנות ולאכול, דרך הצדיקים לפשפש במעשה עבודתם בתורה

ובתפלה אולי היה ח"ו איזה שמץ נפני' במעשה העבדות ואיך יערב לבו אכול ושנות, אך בחושבו כי עכ"פ הוא יותר טוב מאבותיו שהיו פשוטי עם ע"י זה הוא אוכל ושותה בשמחה ולב טוב בחושבו כי כבר רצה האלקים את מעשיו יותר ממעשה אבותיו, אכן אותן הצדיקים אשר הם מיוחסים, אפילו עובדים את השי"ת בתורה ותפלה, אמנם אחר התפלה כאשר יבואו לפשפש במעשה עבודתם ולהעריך את מעשיהם נגד מעשה אבותיהם הקדושים והטהורים, אזי הם בטלים ומבוטלים בעיניהם כעפרא דארעא והם בענוה ושפלות עד מאוד ומתאנחים מאוד ע"ז כי מעשה עבודתם אינה נחשב לכלום נגד מעשה אבותיהם, וסיים אא"ז זצ"ל ע"ז צריך יחוס להיות מתאנח אחר עבודתו ולא יערב לו כל מאכל ומשתה עכדה"ק (של אא"ז זצ"ל), ועפ"י - ממשיך שם בספר עטרת ישועה - יש לפרש הפסוק ויאנחו בני ישראל מן העבודה היינו שאחר העבודה שלהם התאנחו במרירות הלב על שלא היה עבודתם שלימה, הגם ותעל שועתם אל האלקים שעלתה שועתם השמימה, עכ"ז התאנחו, שפיר כתב אח"כ ויזכור אלקים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב, היינו אם הם מתאנחים אחר העבודה, מסתמא המה מיוחסים וזע אברהם יצחק ויעקב, כן נ"ל לפרש - עכלה"ק בספר עטרת ישועה.

ואפשר שכונתו הוא ג"כ לרבי פייביש מהיבנוב, שכן לאחר פטירת רבו הראשון הרה"ק מלובלין זי"ע נסע והסתופף בצלו של הרה"ק השר שלום מבלז זי"ע כידוע ומפור' (מוזכר גם ב"נחלת צבי" קובץ ז' עמו' קט"ז הנ"ל) ולכן מסתבר שאולי היה נקרא ג"כ רבי פייביש בעלזער, ומש"כ מע"כ שרבי פייביש מהיבנוב לא השתדך אף פעם עם הרה"ק מרופשיץ זי"ע, אף שלא ראינו אינו ראוי, מ"מ בהסיפור מובא רק שדברו על עסקי חיתון ותו לא, וגם לא מובא שם שלרבי פייביש מהיבנוב אין לו יחוס כלל, רק שם מובא שרבי פייביש שאל לו מה תועלת יש ביחוס לגבי עבודת השי"ת, וע"ז השיב לו הרה"ק מרופשיץ מה שהשיב לו עיי"ש.

★ ★ ★

ב"ה

לכבוד מערכת קובץ נחלת צבי הי"ו
מרגיש אני חוב לעצמי להביע בזה תודתי על פעולתכם היקרה של הוצאות לאור קובצים

נכבדים כאלו שיש בהם תוכן רב כ"כ עשיר ומגוון, וביותר תולדותיהם של אנשי שם רבנים, אדמו"רים, צדיקים, חסידים, וגם מגילת יוחסין של משפחות חשובות שאפשר להסתמך עליהן שהיה שטח מוזנח ועוזב עד המאה האחרונה, ברכתי - חזקו ואמצו למפעל הברוכה הזה.

וברצוני להעיר כמה פרטים:

א - ב"נחלת צבי" קובץ ב' - כאגרת יוחסין שנכתבו ע"י הר"ר יודא לייב מקולמייא - צפת, אות א' מובא שהגביר הצדיק הג"ר יעקב קאפיל זצ"ל מקולמייא (זקנו של הג"ר רבי יעקב קאפיל אבי הגה"ק רבי מנחם מענדיל בעל אהבת שלום מקאסוב זי"ע) הי' בן הרבנית הצדיקת מרת פעריל אחות הג"ר יו"ט ליפמאן בעל תוס' יו"ט זצוקללה"ה, והוא באמת נקודה אשר צריכין לברר שהחוקר הר"י כ"ץ מלונדון כתב בספרו שם ושארית שהג"ר יעקב קאפיל נשא את הצדיקת מרת פעריל אחותו של הגה"ק בעל תוס' יו"ט, וזה באמת טעות מוחלט שאינו לפי סדר הזמנים כלל וכבר העיר החוקר הג"ר חיים ישכר דוב ממנוקאטש זצ"ל בשבחי חכמים בר"ס אבן שתיה שזה טעות גמור ואינו לפי סדר הזמנים, כי ידוע שהג"ר נתן העללער אביו של הגאון בעל תוס' יו"ט נפטר שנת של"ט כמ"ש התוס' יו"ט בהקדמתו לספרו לחם חמודות, ואי אפשר שכנה של מרת פעריל יהי' אביו של הג"ר יעקב קאפיל (אבי הגה"ק בעל אהבת שלום מקאסוב זי"ע) שנפטר בשנת תקמ"ז, ומביא שבר"ס יושר דברי אמת כתוב כי רבי קאפיל הראשון היו בן הצ' מרת פעריל - וזה אפשר, אמנם בקובץ נחלת צבי - א' מביא הספר "גזע תרשישים" ושם בגזע אור החיים אות ג' כתב שהג"ר יעקב קאפיל הראשון מקולמייא נשא בקולמייא את בת אחותו של הגה"ק בעל תוס' יו"ט זצ"ל, וזה באמת ג"כ נכון לפי סדר השנים, וכדאי לברר אמיתו של דבר.

ב - ב"נחלת צבי" קובץ ז' - בקר' גדולת דוד - מגילת יוחסין, רציתי להעיר כמה דברים:

(1) באות יד - א' מביא האשה הצדקנית המפורסמת מרת חנהלי (שידוע שהי' בזו"ר אשת הג"ר יונה חר"ל זצ"ל מברדיטשוב, ואח"כ כשמת בעלה נשאה להג"ר ארי' לייביש רוקח זצ"ל מברדיטשוב [אחי הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע], שהיא הי' ב"ב להרה"ג"ר לייבוש ברודא הנ"ל ז"ל שהוא הי' בנו של הג"ר נפתלי

הירץ ברודא אב"ד מקיליניץ, והוא לא מדויק לפי שכ' הג"ר אברהם סג"ל איטינגא מדוקלא שנחשב למומחה גדול בשטח היוחסין (וביותר שהוא נצר למשפחה זו) בקר' משפחת בית הלוי הנדפס בסו"ס מעלות היוחסין להג"ר אפרים זלמן מרגליות זצ"ל, שהאשה הצדיקת והחסידה שאין כמותה בכל העולם (כלשונו שם) מרת חנהלי היתה בת הג"ר אברהם כהנא הנקרא כפי כל רבי אברהם רבי בעריש"ס, שהיה חתן הג"ר נפתלי הירץ ברודא אב"ד מקיליניץ, ולא בת בנו של הג"ר לייביש עי"ש.

(2) בנוגע לחתני ולוקחי בנותיו של הג"ר ארי' לייביש אויערבאך אב"ד סטאניסלאוו, מביא שם ד' מהם, ובספר כתבי גאונים מביא עוד אחד - והוא הרב הנגיד רבי חיים בן הקצין רבי אורי מזאלקווא בן אחותו של הרב רבי יצחק הלוי מלבוב, שבנו הג"ר מרדכי הי' ג"כ חתן הג"ר נפתלי הירץ ברודא אב"ד מקיליניץ - לפי הכתבי גאונים דף כז - מת.

(3) גם מביא חתנו של הג"ר ארי' לייביש אויערבאך אב"ד סטאניסלאוו, הרה"ג רבי אברהם זאק אב"ד שאריגראד, וזה חידוש גדול בשטח היוחסין, דבנו של הג"ר אברהם ז"ק אב"ד שאריגראד הי' הג"ר דוד ז"ק אב"ד גראביוויטץ, שבתו הרבנית מרת חיה סעריל היתה אשת הרה"ק רבי משה מזוועהיל (בנו של המגיד מזלאטשוב הרה"ק רבי יחיאל מיכל זי"ע) כמבואר במגיוח"ס לספר מים רבים, ובמגיוח"ס שמע שלמה, (וזה באמת נכון לפי סדר השנים שהג"ר ארי' לייביש אב"ד סטאניסלאוו נפטר בשנת תק"י, והג"ר דוד ז"ק אב"ד שאריגראד נפטר כ"ו סיון תק"ך כמבואר בנוסח מצבתו המובא במגיוח"ס הנ"ל), ושם כתב כי המצבה של אשתו וגם שמה לא נודע לנו, וגם בספר כתבי גאונים אינו מביאו כשמביא ילדיו של הג"ר ארי' לייביש, וגם במשפחת בית זוהיאל לא נודע זאת. וזה חידוש גדול, וכיון שאין שום סתירות לזה אפשר לקבלם.

(4) גם מביא עוד חתן של הג"ר לייביש אב"ד סטאניסלאוו, וז"ל: "הרה"ק אבדק"ק יארמיליניץ המכונה עטיאנגא שמו הקדוש נעלם ממנו" יש לתקן הדבר שלהג"ר ארי' לייביש הי' חתן (הג"ר חיים) אב"ד סלאפקאוויץ (כן מובא בכתבי הגאונים וקונ' משפחת בית לוי) שחתנו הי' הג"ר אב"ד יארמיליניץ שבתו היתה אשת הג"ר יוסף סג"ל איטינגא אב"ד יארמילעניץ זקנו של החוקר

הג"ר אברהם סגל איטנגא מדוקלא (שכותב קונטרס משפחת בית הלוי הנ"ל ודלא כמש"כ בכתבי הגאונים שהג"ר חיים הי' בנו של הג"ר יוסף סג"ל אב"ד יארמילעניץ).

5) ומ"ש שם "ושארי חתניו הגדולים לא נודעים לי, רק מבית משפחתינו שמעתי אומרים כי גם הרה"ק הצדיק הרבי נחמן הורודענקער, והרה"ג מליסא בעמח"ס חוות דעת גם המה היו חתניו לוקחי בנותיו". וצריך לעיין בהכת"י של המגיוח"ס דעל מי עולה היה חתניו לוקחי בנותיו, בנותיו של מי, של הג"ר אריה לייביש אב"ד סטאניסלאב, או חתנו הג"ר אב"ד יארמילעניץ (סלאפקאוויץ) כיון שהג"ר יעקב לוכרבוים בעל החוות דעת נולד בשנת תק"ל (כיון שנקרא ע"ש אביו הג"ר יעקב משה), וזה כ' שנים אחר שנפטר הג"ר אריה לייביש אב"ד סטאניסלאב שנפטר שנת תק"י א"כ אי אפשר שהיו חתנו של הג"ר ארי' לייבוש, גם שהגה"ק רבי נחמן מהורדענקא הי' חתן חתנו של הג"ר ארי' לייבוש זה לפי השנים מצומצם כיון שהרה"ק ר' נחמן מהורדענקא נפטר בשנת תקכ"ה ונולד בערך שנת ת"מ, והג"ר ארי' לייביש אב"ד סטאניסלאב שנפטר שנת תק"י גם הי' במבחר שנותיו (כמבואר בס' כתבי גאונים) וא"כ הרי אפשר שהרה"ק ר' נחמן נולד לפני הג"ר ארי' לייביש, וא"כ לומר שהגה"ק ר' נחמן הי' חתן חתנו של הג"ר ארי' לייביש זה דבר שאי אפשר, גם הגה"ק בעל חו"ד היו לו ג' זיווגים (שדודו הג"ר אפרים מחכמי הקלויז בבראד אמר, ליעקילי שלי יהי' עסק עם נשותיו) ושתיים מהן ידועות, א' בת הגביר הג"ר נפתלי הירץ מסטאניסלאב שנפטרה בצעירותה, ב' שיינדל בת הגביר ר' יוקל אשכנזי מרימנוב, ואפשר שגם בתו של חתן הג"ר ר' ארי' לייביש היתה זיווגו, אמנם גם מה שהג"ר אברהם איטנגא מדוקלא שהוא נצר למשפחה זו לא מביאו, מביא כ"ז בערפל ומסתמא הי' בלבול הידיעות או בלבול השורות.

ואסיים מעין הפתיחה אשריכם שזכיתם להפיץ תולדות ומקור מחצבתם ומשנתם של מאורי היהדות והחסידות, ואבוא בברכה רבה שתצליחו במפעלכם הנשגב למען להגדיל תודה ולהאדירה, גם כדי להפיץ ולהוציא יותר משני קובצים בשנה אחת. כהערכה לכטאונכם הנכבד דובעריש וועבער ברוקליז

בס"ד ברוקלין ניו יורק
לכבוד מערכת "נחלת צבי"
ברצוני להעיר כמה הערות בענין יחוס המשפחה לבית טשערנוביל, שידוע שזה מן הנמנע שלא יהיו טעויות שונות, וגם שברוב ספרי יוחסין אפי' אלו שהם יותר דייקנים יש ג"כ טעויות שונים, וע"כ אסדר אותם אחת לאחת:

קובץ א' - עמוד צ"ג
הרה"ק רבי אהרן מטשערנוביל זי"ע נולד בתחילת שנת תקמ"ה, וזקינו המאור עינים זי"ע עוד הניח תפילין עליו, והמאור עינים נפטר בי"א חשון תקנ"ח, וכמו"כ ראוי לציין שהיו לו עוד בנות.

שם עמוד צ"ה
במכתב מז"ט של הרה"ק רבי יצחק מסקוירא זי"ע. (ראיתי במכתבים למערכת הערות על אופן השידוך של הגרודזיסקער עם הרב מאסטרואווע, ולפלא שאף אחד לא העיר על אופן השידוך של הגרודזיסקער עם הסקווערער, וגם פלא על המערכת שלא התעניין אצל נכדי או ידעני סקווירא אופן השידוך), הנה בנו של רבי יצחק מסקוירא - רבי ישראל היה לו בת יחידה והיא היתה כלתו של רבי מרדכי מקאריסטשוב, ושם בעלה היה רבי דוד יעקב מזיטאמיר, (ולא כמו שכתוב שם). והשידוך שמובא בהמכתב הוא שבתו הבכורה של רבי דוד מסקוירא בן רבי יצחק מסקוירא, היתה כלה עם רבי ישראל הינוקא מסטאלין בן רבי אשר מסטולין חתן רבי אלימלך מגרודזינסק, ונפטרה בעודה כלה, ואח"כ נעשה הסטולינער חתן אצל רבי דוד מזלאטיפאלי.

שם
שלרבי יצחק מסקוירא נולדו לו ד' בנים מזווגו הראשון, וזה טעות שמזווגו היו לו ב' בנים - רבי אברהם יהושע העשיל, ורבי נחום. ומזווגו עוד ב' בנים רבי ישראל, ורבי דוד. חותנו מזווגו היה רבי צבי מסקוירא, בן רבי אהרן מטיטוב, ולא הי' נקרא רבי צבי מטיטוב, וגם לא רבי נפתלי צבי כמובא עפ"י טעות בכמה ספרי יוחסין.

קובץ ב' - עמודים צ"ד - צ"ו
במכתב מהרה"ק רבי דוד מטולנא זי"ע, והנה בענין הזיווגים של רבי מרדכי מראחמיסטריווקא יש בזה טעויות כמעט בכל ספרי יחוס, וגם מובא בהקובצים עוד כמה פעמים טעות זה. והאמת הוא כזו: שרבי מרדכי מראחמיסטריווקא